

Auguma garuma un pēdas velvju korelācija ar stājas simetriju un stājas tipu

Silvija Umbraško, Ilva Duļevska, Anita Oginska

Rīgas Stradiņa universitāte, Anatomijas un antropoloģijas institūts, Latvija

Ievads. Pēc Latvijas Republikas Centrālās statistikas pārvaldes datiem 1995. gadā Latvijā ar skoliozi slimoja 1,7% pirmsskolas vecuma bērnu, bet 2005. gadā – jau 6,5% bērnu. Pirmā bērnības perioda noslēguma vecums ir 6 un 7 gadi. Sešgadīgiem bērniem notiek mugurkaula skriemeļu augšana platumā un augstumā. Sešu un septiņu gadu vecumā mugurkauls ir īpaši jutīgs, rumpja muskuļi ir vājāk attīstīti nekā ekstremitāšu muskuļi, tie ātri nogurst ilgākas vienveidīgas statiskās slodzes laikā.

Darba mērķis. Noteikt un izvērtēt bērnu auguma garuma korelāciju ar stājas simetriju un stājas tipu pēc dzimuma un vecuma.

Materiāls un metodes. Pētījumā tika apsekoti un nomērīti 272 sešgadīgi un septiņgadīgi bērni divdesmit divās Latvijas novadu un Rīgas pirmsskolas izglītības iestādēs. Auguma garums tika mērīts ar antropometru (cm). Stājas simetrija tika noteikta, mērot anatomiskos punktus frontālā plaknē no ķermeņa priekšpuses un mugurpuses. Starpība starp labās un kreisās puses parametriem līdz 1 cm tiek uzskatīta par nelielu asimetriju, starpība no 1,0 cm līdz 2,0 cm un vismaz 5 parametros – par vidēju asimetriju un starpība vairāk par 2,0 cm – par izteiktu asimetriju. Stājas tips tika noteikts pēc mugurkaula liekumiem sagitālā plaknē. Stājas tipi tika iedalīti pēc A. Bieziņa klasifikācijas(1963. g.).

Rezultāti. Augšanas un attīstības process noris nevienmērīgi, un katram vecumam ir raksturīgas savas anatomiski fizioloģiskās īpatnības. Zēniem 6 gadu vecumā vidējā auguma garuma vērtība ir $119,6 \pm 51$ cm, mazākais augums – 106,04 cm, garākais – 130,8 cm, starpība – 24,4 cm. Septiņu gadu vecumā zēni vidēji ir $122,8 \pm 5,4$ cm gari, mazākais augums – 108,1 cm, garākais – 138,3 cm, starpība – 30,2 cm, pieaugums ir neliels – 3,2 cm. Meitenēm 6 gadu vecumā auguma garums vidēji ir $119,1 \pm 6,3$ cm, mazākais augums – 97,5 cm, garākais – 128,5 cm, starpība – 31,0 cm. Septiņgadīgām meitenēm vidējā auguma garuma vērtība ir $122,2 \pm 5,5$ cm, isākā meitene ir 109,3 cm gara, garākā – 137,0 cm, starpība – 27,7 cm, gada pieaugums – 3,1 cm.

Veicot korelāciju, bērni pēc vecuma un dzimuma tika sadalīti vēl divās grupās pēc auguma. Pirmajā grupā iekļauti bērni, kuru auguma garums ir no mazākā līdz grupas vidējai vērtībai, otrajā grupā – bērni, kuru augums ir garāks par grupas vidējo vērtību. Šiem bērniem tika noteikts stājas tips un stājas simetrijas un asimetrijas biežums procentos.

Gandrīz pusei apsekoto bērnu ir normālas pēdu gareniskās un šķērsvelves. Apmēram vienai piektdaļai apsekoto bērnu ir paaugstinātas jeb dobās pēdas. Pazeminātas šķērsvelves pēc *varus* tipa tika novērotas katra desmitā bērna pēdām.

Secinājumi.

1. Sešu un septiņu gadu vecumā bērnu augšana garumā ir dažāda un individuāla, parametru izkliede ir liela.
2. Gan zēniem, gan meitenēm garuma gada pieaugums ir neliels, nav izteikts dzimuma dimorfisms.
3. Mazāk nekā pusei zēnu un meiteņu novēro normālu stājas tipu. Apmēram piektdaļai bērnu novēro apaļo un apaļi ieliekto stāju.
4. Pieaugot auguma garumam, palielinās stājas traucējumu biežums.
5. Pusei garāka auguma bērnu konstatē vidējās asimetrijas, tai skaitā asimetrisku kāju garumu.